

עם "הפרדגו":

באוסטריה-אונגריה:

לשנה: 15.50 קראנען, לחצי שנה: 7.75 קראנען, לרבע שנה: 3.90 קראנען.

ברוסיה:

לשנה: 6 רויב, לחצי שנה: 3 רויב, לרבע שנה: 1.50.

כשאר ארצות:

כאשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 12 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 18 פֿרנק, בעד חלוף האדריסה 20 קאָפּ. מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פשוט 38 ה' 15 ק'.

תנאי החתימה.

באוסטריה-אונגריה: לשנה: 10.50 קראנען, לחצי שנה: 5.25 קראנען, לרבע שנה: 2.70 קראנען.

ברוסיה: לשנה: 4 רויב, לחצי שנה: 2 רויב, לרבע שנה: 1 רויב. כשאר ארצות: כאשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פֿרנק. החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם. דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף המדינה לפי הקורם). מחיר כל נוסר 10 קאָפּ 25 העללער.

Krakau, 26 August (13 August) 1903.

גליון מז.

קרקווי, יום ד', ג' אלול תרס"ג.

התבן: מספורי אחותי (אגדה), משה טייך. — האילה (שיר עם ציור), שמואל בן-ציון. — הצוענית העבריה (ספור), המשך, יהודה שטנברג. — ערבי מתפלל כמדבר (ציור). — דון יצחק אברבנאל (תולדות עם תמונתו), סעדיה אבן שושן. — מימים קדמונים (מאמר כדעי. IV), יגאל הכרמלי. — מפראות ארץ ישראל: הר הזיתים מקדם לירושלים (ציור). — ידיעות שונות. — חליפת מכתבים בין קוראי העולם קטן. — סודעות.

מספורי אחותי.

(אגדה).

אחות קראתי לך, אך עתה איננה בין בנות אבי.
 אולי מתה? אולי שנתה עד שאין להבירה עוד? מי יודע...
 ואני מבקש ומבקש אותה, ואינני מוצאה.
 ונרא אפני למצא אותה, פן שנה מראך, פן שנה אור עיניך הטובות והנעימות ותהי בכל האדם.
 ונרא אפני לאבד אותה לעולם, לאבד אותה גם מזכרוני.
 והיא היטיבה את מראשותי ותשקני סמי מרפא במצנת הרופא.

מה יפים, מה חביבים הם וברונות הילדות!
 אך אָהה! הזכרונות הנעימים הולכים ונשכחים...
 רק אותה לא שכחתי עוד.
 הבוא יבא היום ואשכח גם אותה?
 — אני שכחתי או על ערשי, כי חולה הייתי, והיא ערה היתה אצלי ביום ובליילה.
 עתה בריא אפני והיא — איננה.
 ואני מתפלל מאה, איכה זה יכלתי או להיות חולה, כשעה שהיא ישבה על מפתחי.
 ואולם פלא יותר גדול הוא לי, איכה זה יכול אני עתה להיות בריא ושלם, בעת אשר היא איננה.

והיא היטיבה את לבי ותשקני אור עיניך וחם נפשה
המלאה אהבה.
ואשוב לאיחני.
ותגרש את יגוני בצחוקה הקל, אשר רחף תמיד
על שפתיך.
ואהי שמח.
ותישני באנדותיך ושנתי ערבה עלי.
רבות רבות ספרה לי... את הכל שטפו גלי הימים
הרעים; רק אנדה אחת הצלתי משללם:

*

"הוא היה נער קטן נישב בבית אבותיו הנמוך, שעמד
במקום שתהנהר ותיער נפגשים יחד.
הוא היה נער קטן וכבר הבין לדבר על העצים ועל
הגלים.
השמש מלאו אור וחם הצפרים למדוהו נגוני
אהבה ורעות. ובעת אשר הרועה עשה לו חליל קטן, זכר
את קולות הרעם והסופה והיו גם הוא למנגן.
נער קטן היה וכבר הבין את לשון הנקה ולשון
ראשי הבקאים.
שעות שעות היה יושב על שפת הנקה ומאזין
ומקשיב לאנדה אשר לחשו הגלים זה לזה. ואנדה הגלים
אין לה ראשית ואין לה אחרית. רק בלה גפלאה וסתומה
מהחל ועד בלה.

והיה מאזין שעות, שעות לקול הרום המתהלך
בראשי הבקאים ומספר שם את סודותיו בלשונו. הלשון
הזאת נשכחה כבר לגמרה מלב בני האדם, אך הנער הקטן,
תלמיד השמש והצפרים. הבין את הלשון הנפלאה היא
ניבן את המעשיות אשר ספר הרום לצמרות הבקאים.
והנער הקטן היה חוזר על האנדות ההן באזני אבותיו
ובאזני נערי הכפר הקרוב, וישר להם את הנגונים אשר
למדוהו הצפרים.
ויהשבו אבותיו וחקריו כי בודה הוא מלבו את
המעשיות ואת הנגונים, ויאמרו כי דמיון גדול לו...
והנער הקטן הלך הלוך וגדול ויהי לעולם וישמע עוד
אנדות מפי הגלים והרום, וילמד עוד נגונים מפי הצפרים.

*

יהי היום ויעזב העלם את המקום, שתנהר ותיער
נפגשים שם יחד, וילך לשויה בתוך היער המשתרע
למרחקים וירחק מאד ללכת.
מענינות המים שברו את צמאו, גרנרי היער-את
רעבונו, ומירת הליל, ישנה אותו פנעים קולה בלילה,
והשמש העיררהו בחם גניו בכפר. משכבו היו והעלים
והעשבים הרפים, ומכסהו השמים המשקצים באבנים
טובות.

וכנח על העלם רוח ממרום נתן בשיר קולו- וזמירות
הליל נחבאו מבשת, הרוחות התנגבו בין העלים והאזינו.
וישכח העלם את אבותיו שם בבית ואת חכריו שם
בכפר, ויבלעו הטבעותיו באחד מגני היער: כפרח הולך,
פעץ מתנועע.

וילך הלאה הלאה, עד אשר בלה היער ויצא לערבה
ויבש הנה והנה.
מרחוק נראו לו פתים, פתים, פתים- אז זכר את
בית אבותיו מקום שתנהר ותיער נפגשים יחד.
וילך ברחובות היער.

הוא האזין את רעש הגלגלים, המולת השוקים ולא
הבין מאומה.

העלם הבין לדבר על העצים ועל הגלים. אך לא
הבין את לשון האנשים אשר בשוק וילך מר בחרמת רוחו...
אז נחה עליו יד הרום והגלים, ויפתח את פיו בקול
עז, בקול רעם, ההולם את הראש והמוחץ את הלב.
אז אנתה רעדה את ההולכים ברחובות ובשוקים
ויעמדו בלם משתוממים.

והם השלך בחיצות קריה.
אז פתח העלם את פיו פנעים קולו.
והנה היו הפתים ליצרים, האנשים לאלונים, הנשים
לנפנים, הילדים לפרחים והלכבות לזמירות הליל.
כן היה... המשורר האמין...

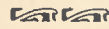
וישר העלם אהבה ואהבה עם גלי הנקה ורוחות
היער, וישר עד בוש, עד כי יצאה נשמתו בשירתו.
אז נפל המשורר פיערו וכין העצים והפרחים אשר
ברא. ותבקנה אותו זמירות היער אשר עשה".

משה טייך.

הַאֵילָה. *

שֵׁם עֶשֶׂב רֶךָ וְטוֹב שְׁבָעִים וְשִׁבְעָה
מִכָּל צִיּוֹרֵק־מָתִים;
אֲכָלִי הַדָּשָׁא הַמְתוֹזֵק שְׁלוֹהַ
וְשִׁתִּי לְרִנָּה מַיִם.

אַל כֹּה תִפְקְדֵי אֵילָה חֲבִיבָה
אַל נָא קַלֵּת רִגְלֶיךָ!
עֹנֵבֵי הַיַּעַר רְדֵי מִן הַנִּבְכָּה
לְאַחֵי עַל הַמַּיִם;

הַאֵילָה.

(*) פֶּרַח בַּעַל צְבָעִים שׁוֹנִים.

(*) מְשִׁירֵי Wolrad Eigenbrodt

אֲבֵלֵי לֶךְ אֵילָה וְרַעֵי פֶה בְּעַמְקִים.
 כָּל עוֹד נִפְשֵׁךְ שׁוֹאֵלֶת;
 פֶּה בְרוֹיב וְיִרְק פְּרֵי אֶרֶץ מִן חֲקִים
 גַּם פֶּרַח וְחִבְצֵלֶת;
 גַּם לֶחֶם לִי וְשִׁנֵי רִמְקִים רַבִּים;
 הוּי גְשֵׁי וְקַחֵי אֵילֶת!

אֲבֵלֵי — אָהָה! — הִנֵּה צִנֹּר!
 הִנֵּה הוּא כָּא!
 וְלוֹ רוֹבֵה רוֹבֵה בֵּינִי,
 מִהֲרֵי הַמְלִטִי נָא!

הָאֵילָה
 מַה נִּבְהָלָה.
 וּבִקְפִיצָה קָלָה כְּמַהֲרֵי מַעַר
 נַעֲלָמָה חֵישׁ בְּלִבְכּ הַיַּעַר.

שמואל בן-ציון.

וְאֵךְ אֶרְאֶה צִנֹּר בִּי כָּא.
 אֲנֹכֶפֶךְ לֶךְ יְרִים¹.

הוֹלְכָה, הוֹלְכָה הָאֵילָה,
 וּמַה יָפוּ קַרְנֶיהָ!

שׁוֹר! מַה וְרִיחָה הִיא זֶה וּמַה קָלָה!
 מַה חֵישׁ תָּרִים פְּעַמֶּיהָ!

וּמַה תִּבְהִיק שְׁעֵרֶת עוֹרָה כְּלָה,
 כְּמוֹ קְטִיפָה² מְרָאָה;

מִלֵּאֵת רֹךְ נְתוּם תִּבְיט כְּמִתְפַּלְאָה —
 וּמַה עֲמֻקּוֹ עֵינֶיהָ!

וְהִנֵּה עַל שִׁפְתַי הַפְּלִג עוֹמְרָה לָהּ
 וְתִשֵּׁת מִשְׁקָה מִימֶיהָ.

וּמִלְשׁוֹנָהּ נוֹטְפִים נְטֻפִים וְכִים —
 עֵתָה לְאָכַל מִתְחַלֶּת;

מִתּוֹךְ הַדְּשָׂא לָהּ כְּמִמְתַּקִּים,
 וּבְתַאֲוָה הִיא אֹכֵלֶת.

¹ ארמו לך, כי תנוסי. ² מין ארני רך — ספוט.

הַצּוֹעֵנִית הָעֵבְרִיָּה.

(ספור).

(הקדמה).

תִּבְרַךְ בְּטִלְגַּנְבֻּמָּה, בִּי תֵּלֵא הוּא תִּ"קִדִישׁ הַיְחִידִי שֶׁלְהֶם...
 וְשֵׁתָהּ בְּאֲשֶׁר קָבַל אֶת מִכְתַּב דִּינָה, לָקַח אֶתוֹ אֶת שְׁלֹמֹה
 וְאֶת בִּתְיָה וַיִּסַּע מִהֵר לְדַרְכּוֹ.

וְאִמְנֶם לֹא אֶחְרֹו לְבֹא: בִּי מִצְאוֹ אוֹתָהּ יוֹם אֶחָד
 לִפְנֵי מוֹתָהּ.

הָאֵמְלָלָה מִתָּה בְּלִי רְשׁוֹת הַרוֹפְאִים, בִּי הֵם חֲתֻכּוֹ
 לָהּ חַיִּים¹ עוֹד לִיְרֵה אֲנֹה.

לִפְנֵי מוֹתָה הוּצְאוֹ הַיְלָדִים מִן הַפֶּתַח וַיִּשְׁאֲרֵךְ
 אִישָׁהּ הָאֵמְלָל בְּחֶדֶר.

דִּינָה חִפְצָה לְשִׁמֵּעַ אֶת אֲשֶׁר תִּצְנֶה רִבְקָה לִפְנֵי מוֹתָה.
 לְבָה הַגִּיד לָהּ שֶׁתִּשְׁמַע אֵינָה דְבָרִים הַשְּׂוִיכִים לְעֵנֶינָה.

בִּתְיָה יִצְאָה עִם שְׂאֵר הַיְלָדִים, אֵךְ בְּאֲשֶׁר הִגִּיעָה אֶל הַפֶּתַח
 הַתְּשֻׁבָּה וַנִּשְׁאַרָהּ בְּחֶדֶר הַשְּׂנִי אֲצֵל דִּינָה. פְּרִידַת רִבְקָה
 מִבְּעֵלָה הָיְתָה בְּלִי דְבַר שְׁפָתַיִם, אֵךְ בְּמִבְטָמִים וּרְמָעוֹת

¹ הבטיותו שתתניה.

יא.

וּמִחֲלַת רִבְקָה נִבְרָה מִיּוֹם לַיּוֹם, וְהַרּוֹפְאִים אָמְרוּ
 פֶּה אָחָה, בִּי מִחֲלָתָה מִסְכַּנַּת מָאֵר, וְאֶחָדִים הוֹסִיפוּ גַם
 שֶׁהִיא "לְאַחַר יְאוֹשׁ".

אֲזִי הַחֲלִיטָה דִּינָה לְהוֹדִיעַ אֶת הַדְּבָרִה לְשִׁמְעוֹן אֶקְרַמֶּן
 וּלְקָרָא לוֹ לְבֹא הִנֵּה.

אֵךְ לֹא יָדָעָה אִם טוֹב לְהוֹדִיעַ אֶת הַחֲלָה מִרֹאשׁ
 עַל דְּבַר בֹּא אִישָׁהּ, פֶּן יַפְעַל הַדְּבָרִ עֲלֶיהָ לְרָעָה, וְהִנֵּה
 בְּבִקְרֵי אֶחָד קָרְאָה הַחֲלָה אֶת דִּינָה אֶל מִטְתָּהּ, וּבִקְשָׁה
 מֵאִתָּה לְכַתֵּב לְבִעֲלָהּ, שֶׁיָּבֹא הִנֵּה עִם הַ"יְלָדִים".

וַיִּשְׁמְעוֹן אֶקְרַמֶּן חֲרָד וְהָ כָּבֵד לְחַנּוּי אִשְׁתּוֹ, וּמַה גַּם
 בְּרֹאוֹתוֹ, בִּי עֲבָרוּ כָּבֵד פְּשׁוּעִים יָמִים וְאִין קָל מִכְתָּב
 מִמְּנָה. "מִי יוֹדֵעַ — אָמַר אֶל לְבוֹ — מַה הִנֵּה לָהּ שֵׁם?"
 וְנִחְמָתוֹ הָאִחַת הִנֵּה שְׁלֹמֹה בְּנוֹ; הוּא הִנֵּה כְּמוֹ עֲרֻבּוֹן לְחַיָּה.
 אֵלּוֹ קָרָה, חֲלִילָה, הָאֶסּוֹן אֲשֶׁר יִרְא מִפְּנֵי הַתֵּלֵא הוֹדִיעֵהוּ

ראה נדע כי האשה הטובה הזאת יכול תוכל ומלא תמלא את הבטחתה.

בבכי מר ובנשיקות חמות נפרד שמעון מעל שלשת "מחמדיו" וישב אל ביתו עגום, נדבא ונואש.

שמעון נפרד מעל בןיו לעת קצרה; אבל הוא היה מרוד מאד במסחרו ולא יכל לעזוב את עירו כל כך מהרה; בין כה הניעו ימי החקר ועסקיו רבו וטרדותיו גדלו, ולא יכל לשוב אליהם עד האביב.

בינתיים מצא גחומים בדעתו, שילדיו נמצאים פחת השגחת אשה טובה ורחמניה, את כל נפשו האוהבת שפד במקתבים, שכתב אליהם לעתים קרובות, ואת דאגתו הרבה לחינוכם של ילדיו הנחמדים הביע במקתביו לדינה נעוררנה לשכר להם מורים טובים, וכסף שלח לה ביד נדיבה.

ובתיה?... הרבה חדשות בודדות ונרות נגלו לה במשך הימים ההם, אך החדשות ההן לא היו ברורות לה עדן. ראה ראתה את דינה דואגת וחרדה על מרים יותר מאשר על שלמה ועליה, מתחלה עורר הדבר קנאה בלבדה עד שהתחילה לשטם את האשה הטובה הזאת.

ואחר בן הבירה בעצמה, שהיא אינה מתקנאה כל כך בשבילה כמו בשביל שלמה, דומה לה שהוא עשוק... שמרים לנקחת את חלקו באהבת לב האשה הנפלאה הזאת.

ופעם אחת ישבה עם דינה בחררה, ודינה התחילה שואלת אותה על דבר האסופה" שבבית אקרמן... ואז הבינה מדבריה, שהיא טועה וחושבת את מרים כ"אסופה". הדבר הנה הביא לה קורת רוח, וגם התאמצה לחזק את הטעות בלב השואלת - אם לא במלים ברורות - באיזה רמזים ונחצאי רמזים, שכל הרוצה לטעות יכול בנקל לטעות בהם.

אחרי בן נזכרה, שבשעה ששמעה דינה מפי רבקה הנושט את השם "אסופה" נודענה מאד, וכמעט שקשלו רגליה.

ופעם אחת בשכבה על משכבה בלילה ראתה את דינה יושבת לפני מטת מרים ומביטה בפניה באהבה רבה... ופתאם קמה ולקחה בזהירות את הקמץ מעל חזה והסתכלה בו זמן רב.

והמחשבות הרבות אשר עוררה האשה הזאת בלבדה היו פתאם ברורות מאד... לבה הגיד לה, זה כבר דבר מה לא-ברור על האשה הזאת, ובלילה הנה בא תקמץ ונגלה לה וברר לה את הכל...

היא... אמה...

(סוף נבא).

יהודה שטנברג.

זולפות בחשאי... לסוף בקשה מאתו שישלם לדינה האלמנה ביד נדיבה יותר מן המגיע לה, כי היא אשה טובה וישרה... שיתן נדה הגון ל"אסופה", ואם יצליח למצא את הוריה וידע שהם אנשים מהגנים לפי כבודם, חפצה היא שישא אותה לשלמה. היא התחילה לתת טעם לדבריה, אבל לא הספיקה. הניע הרגע האחרון, שאיננו שם לב לצרכי בני אדם וחפציהם.

היא השיבה את נשמתה אל האלדים. דינה ובריה שמעו את הצוואה, בתיה ראתה את דינה מודעושת לשמע השם "אסופה".

אך כל מחשבותיה היו נתונות אלהבכרים האחרונים, ששמעה מפי הנושט עליה ועל שלמה.

אבל השעה הנוראה, עת שהמתה היקרה מוטלת לפניה, לא היתה ומכשרת להעמיק למחשבות אחרות מלבד מחשבות עצב מר ומעיק על הנפש.

יב.

שמעון היה איש אובר עצות, האסון אשר קרהו היה גדול מנשא, אחרי עשרים שנות חיים של אשר ורוחה, אשר ראה עם רעותו הטובה - לא יכול לחיות עתה בלעדיה אפלו שנה אחת, אפלו ירח אחד, אפלו יום אחד, שבעת ימי האבל היו נזוחים לו מן היום הראשון שאחריהם, מפני שבאותם שבעת הימים עשה איזה דברים בשביל רבקה, הוא ישן על הארץ התפלל בצבור, למד משניות, קרא אחריה קדיש בשלמה... האם איננו יתום בשלמה?... - איך שיתנה - הוא חי והתעסק בשביל רבקה; אבל ביום הראשון שאחרי האבל, כאשר שב מהלגות נשמתה, הרגיש כי אלמן ויתום אמלל באמללים הוא, אז ידע והרגיש עמק בגפשו, כי רבקה ענכתו לנצח, היא אמנם אינו ערירי; רבקה השאירה לו סגלות יקרות; בין ובת, גם אסופה, שרבקה אמצתה לה כבת; ערירי איננו, אבל יתום הוא, יתום אמלל.

הוא היה מסכים בחפץ לב לחדל מכל עסקיו לאסוף את כספו ולשבת יחד עם שלשה "מחמדיו", לאכל מן המוכן ולבלות ככה שארית ימי חייו - אבל מה תדנה אחרית הילדים? הבסוף יתם, והמה ישארו בלי משען.

אנום הוא אפוא לשוב אל ביתו עם בןיו ולנהל את מסחרו על פרחו, אבל מי ידאג לבנים ולביתו? גם מרים גם בתיה אינן מסגלות עוד לנהל את הבית.

ועל כן שמח על הצעת דינה לעזוב את הבנים לפי שעה על ידה, והוא ישוב לביתו להביא שם סדרים, והקטם הבטיחה אותו לדאג לבניו באם רחמניה, ושמעון

עֲרָבִי מִתְפַּלֵּל בַּמִּדְבָּר.

דון יצחק אברבנאל

האנוסים היה גם דון שמואל אברבנאל. ולמען אשר יוכל לשוב בגלוי לדת אבותיו ענב את ארץ ספרד וישב הוא ומשפחתו בליסבון בירת פורטוגליה. הוא היה נדיב לב, אוהב חכמים ומקרבם ומגן לכל אחיו בני עמו. דון יהודה בנו היה שר האוצר לדון פרננדו אחי מלך פורטוגליה, וכל אצילי הארץ וגדוליה היו מבאי ביתו, וככל זאת לא גבה לבו ויהי אוהב להגות בתורה ובלמודים שונים.

וכאמרתו את התורה ותחכמה הגן את יצחק בנו בהשכל ודעת ונלמדוהו תורה וידעו העולם. והנער היה בעל בשרונות נפלאים ולב מהור ונפש רכה ועדינה לו מאין כמוה, וישקד על התורה והפדעים השונים וילמד לשון ערב, היא לשון החכמים והמלמדים בימים ההם, ויעש בה תיל. הוא למד תורה מפי הרכ הגדול של העיר ליסבון, רבי יוסף בן אברהם אבן חיון, ויקרא את כל ספרי החכמי ישראל וחכמי העמים, ויעמק לחקר בהם ויצא לו שם בכל הארץ. עוד בימי

עלומיו הכר ספר בשם "עמרת זקנים" בו ידבר בהכמה ובסגנון צה ונעים מאד על תורת ישראל, גם על העולם והטבע. אחר בן החל לחבר את פרושו הגדול על בתבי תקדש.

אך ביותר גדלה חכמתו בהתנגת המדינה ויהי שמו

דון יצחק אברבנאל נולד בשנת קצ"ז (1437) למספר עמי ארפה) לאביו החכם והנדיב דון יהודה אברבנאל בעיר ליסבון, בירת פורטוגליה. משפחת אברבנאל המפארה נחשבה לגזר ממשפחת בית דוד מלך ישראל, אשר באה לשבת בספרד (שפניה)

אחרי הרבן הכות הראשון. אבי אביו השר דון שמואל אברבנאל ישב בשיביליה אשר בספרד, ויהי שר גדול ונכבד, אחד מראי פני המלך, דון אינריקו, וראש קהלת היהודים הגדולה בעיר ההיא. אך בשנת קנ"א (1391) קם אחד מקבאי הפתנים הקהולים, פרננדו מרטיני שמו, ויקט את יושבי העיר להרנפל על היהודים שגואי נפשו ולעשות בהם שפמים. וכיום ראש חדש תמוז לשנה ההיא התנפל ההמון על רבע היהודים ויצת אש במשגנותיהם ויעש בהם מטבח נורא. מן הקהלה הגדולה, אשר היו בה בשלשים אלף נפש, נשארו יהודים רק מתי מספר. ארבעת אלפים איש נהרגו ביום ההוא באכזריות נוראה

המון נשים וילדים נתפשו בידי אנשי הדמים ונמכרו להמשלמים (בני אמונת מחמד) לעבדים ולשפחות, וכל יתר בני הקהלה המירו למראית עין את דתם בדת הקתולית, מפחד המות אשר נפל עליהם; ושגו בהי כנסיות גדולים ונחמדים נהפכו לבתי תפלה לקתולים. בין אלה המומרים

לתהלה בפי כל יודעיו כהכם מדיני מצין, וכל שרי הממלכה כבודו ויזקרו את שמו מאד.

ובימים ההם מלך פורטוגליה אלפונזו החמישי; הוא היה מושל חכם ונבון, איש אמת ואהב צדק. ובשמעו את שמע ההכם הצעיר הזה, קראוהו לעמד לפניו ויפקידוהו על אוצרות הממלכה וישמחוהו לאיש סודו ועצתו. אך גם אז לא נבה לב דון אברבנאל ולא רמו עיניו, כי כרב חכמתו בן רבה ענותו, וברוחו העדינה ובלבו הטוב הפלא אהבה לכל האדם. קנה לו גם לב השרים הנוצרים; כל רבי המלוכה ואצלי הארץ בקניו קרבתו וישאלו תמיד בעצתו הנאמנה וניתנו כבוד לשמו. ביחוד אהבוהו הנסיכים האדירים לבית ברננצה, קרובים למשפחת המלוכה, וראש המשפחה הזאת פרננדו דבס ברננצה, אשר משל על יותר מחמשים ערים, ולו ארמונות ומבצרים רבים, אהבו בכל נפשם ויהיו לו את ארמונו המפאך עם המערה הנפלאה אשר מתחתיו, ואת הגן הגדול והנהדר אשר מאחוריו לאהזת עולם.

ואומרים כי גם נפש המלך ההכם הזה נקשרה בו באהבה עזה, עד כי צנה לציר את המונתו ולשימה בחרו, למען אשר יראה תמיד את פניו המאירים לנגד עיניו.

הנה כי בן גדל כבוד השור היהודי הזה בתצר המלך ודבריו היו לו ולכל שריו כדברי האורים.

וכאשר היה טוב לב המלך לאברבנאל בן היה טוב גם לכל היהודים וישבי הארץ הריא כי היה היה אברבנאל למליץ ישר על עמו לפני המלך, וישתדל להטיב להם תמיד. בנמיו לא נשאו היהודים כל הרפה וכל אות קלון על בגדיהם, דבר שהיה אז לחובה על היהודים כרב ארצות ארפה, אך התלכו להם בגאון והיו לובשים את המעיל הארץ עם הכרס היפה התלוי על השכם, ככל אשר ולבשו בני פורטוגליה בימים ההם; והיו רוכבים על סוסיהם ופרדיהם המכסים רקמה ועדי כסף וזהב ואבני חן. קהלות היהודים היו מתנהגות בפקדת המלך על ידי הרב הראשי ועוד שבועה רבנים מערי המדינה, בין החקים הטובים אשר נתנה הממשלה ליהודים, היה חק שאין היהודים צריכים לכתב שטר-חוב או שטר מכירה בלשון הארץ, כי דין אחד להם גם בהיותם פתובים עברית.

ודון יצחק אברבנאל היה למחסה לבני עמו ויתאמין תמיד להטיב להם ככל אשר השיגה ידו. באשר כבש המלך אלפונזו את ערי טנגר וארוילה אשר במרוקו, הביאו אנשי חילו אתם שבנים רבים מאד. ובין אלפי השבויים הערכים נמצאו מאתים וחמשים נפש מבני ישראל, אנשים ונשים וסף, אשר נמכרו גם הפה לעבדי עולם. בתורע הדבר לאברבנאל התעורר באהבתו והמלתו על אהיו האמללים וירם נדבה גדולה מהונו ועורר את כל אהיו ורעיו לעשות כמהו. על פיו נוסד ועד של שנים עשר איש מראשי הקהלה בליסבון לאסף

כסף לפדיון נפשם; והוא עם אחד מרעיו עבר בכל ערי הארץ לאסף נדבות לפדיון השבויים. גם קרא לעזרה אל עשרי ישראל באיטליה, עד אשר אסף את כל ההון הרב שהיה דרוש לפדיון השבויים ויגאלם ויוציאם מעבדות לחרות, ויאספם אל ביתו וינהלם בלחם ויסקק להם את כל צרכיהם עד אשר למדו לדבר בלשון העם, וימצאו מהותם בארץ שבותם. הוא בקש גם מאת ידידיו השרים הקתולים, אשר שלח המלך אל האפיפיור ברומי, לדבר טובות לפניו על היהודים. בן התאמץ דון יצחק אברבנאל לעשות כל אשר היה לאל ידו לטובת בני עמו אשר אהב.

אך המצב הטוב הזה לא ארך הרבה.

המלך אלפונזו החמישי מת ובעו דון יואנז השני מלך תחתינו. ודון יואנז היה איש קשה ואביר לב וערום בנחישו ויהי כשבתו על כסא המלוכה וירא ראשית לו להסיר מעל פניו את כל השרים והאצילים, אשר משלו בארץ בימי אביו, ולהגות מן המסלה את כל הנסיכים בעלי האהזות הגדולות, למען ימשל הוא לבדו בארץ ממלכתו. אז למש את עיניו לדון פרננדו דבס ברננצה, ידיד אברבנאל, אשר היה גם הוא ממשפחת המלוכה, ויהי נכבד ואהוב לכל עמו יותר מהון יואנז, ויאמר בלבו להשמיד אותו ואת אהיו מעל פני האדמה, ויאסר את פרננדו בכלא וישם לו עלילת שקר, כי היתה ידו עם מלך ספרד להורידו מעל כסאו; ויחרץ עליו משפט מות ואת כל אהיוותיו הרבות לקח לו, ואתי הדבס המומת עזבו את כל אשר להם בידי הרוצח וימלטו על נפשם.

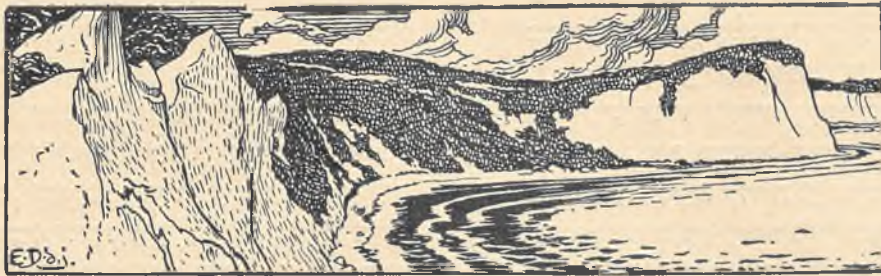
אז בא התור גם לאברבנאל, כי אויביו ומקנאיו הסיתו בו את המלך לאמור, כי גם ידו היתה עם הדבס פרננדו וידו ואהיו שקושרים. ויצוהו דון יואנז לבא לפניו. ודון יצחק לא ידע את הרעה אשר המלך חורש עליו, וילך לבא אליו. אך בהיותו בדרך הגד לו בלאט, כי רעה גדולה נשקפת לו מאת המלך, ויטמן חלק מאוצרותיו ואת ספריו וכתביו בפערה הנסתרה אשר מהחת לארמונו, ויברח וימלט על נפשו. בשמע המלך העריץ, כי ברח אברבנאל, רגז מאד, ויצו לרדף אחריו ולתפשו חיים או להביאו לפניו מת. אך הרודפים לא השיגוהו עוד, כי כבר עבר בשלום את גבול פורטוגליה ויבא ארצה קשטיליה, היא ספרד, מקום מגורי אבותיו לפנים; והוא בן ארבעים וחמש שנים בעת ההיא.

כאשר שבו הרודפים ריקם בערה חמת דון יואנז מאד, ויבז את כל רכוש אברבנאל ואוצרותיו אשר מצא בארמונו, ואת כל נכסיו החרים לאוצר המלוכה. אך בהון הטמון בפערה הנסתרה ובספרים וכתביו לא נגעה ידו. כי לא ידע מקומה. בין הספרים ההם נמצא גם פרושו לספר דברים.

(המשך בא...)

סעדיה אבן שושן.

מִיָּמִים קַדְמוֹנִים.

פ פ פ

וַיִּשְׁלַח חִירָם בְּאֵנִי אֶת עֶבְדָּיו אֲנָשֵׁי אֲנִיּוֹת
 יֹדְעֵי הַיָּם עִם עֶבְדֵי שְׁלֹמֹה וַיָּבִיאוּ אוֹפִירָה
 וַיִּקְחוּ מִשֵּׁם (עָשׂוּ שֵׁם מִסְחָר וַיִּקְרְנוּ) וְהָבֵב אַרְבַּע
 מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים כֶּבֶד וַיָּבִיאוּ אֶל שְׁלֹמֹה
 (מְלָכִים א' ט' - כ"ז - כ"ח).

והצרים יודעי הים מלכד העשר הרב אשר עשו
 בסחר הים, למדו גם הרבה חכמה מן העמים המשכילים
 בימים ההם, אשר באו אתם במשא ומתן. משני העמים
 המצוינים בהשפלתם בימים ההם, ממצרים ומבבל, למדו
 הצרים את האלפא-ביתא, כלומר, את חכמת הכתב.
 מעשה הנוכחית וגלי החרשו, המלאכה באבנים ובמתכת.
 מהם למדו גם היונים את כל הדברים האלה. אך אחרי
 כן הוסיפו היונים חכמה ויגדילו לעשות מרבותיהם
 בחכמה ובאמנות.

באשר נאחזו היונים בארצם החדשה, החלו לעבד
 את האדמה ולעשות במלאכה ובנו להם ערים וכפרים
 לשבת בהם. בראשונה בנו להם אך מעונות עץ. שלא
 עלו בפינים וברוחתם על מעונות אבותיהם ברמות אסיה
 התיכונה. אחרי כן למדו מן הצרים, או, באשר נראו להם
 היונים בשם "חכמי המורח", לבנות להם בתים
 מלבנים. בראשונה היו מיבשים אותן אך בשמש, וכאשר
 שמו אותן בנדבך הבנין הרטיבון במים; אחרי כן למדו
 לשרף את הלבנים בכבשן האש ולחברן זו לזו בסיד.
 במקום רצפת האדמה עשו במשך העת רצפת פלחי אבן,
 או שיש. את הקירות מבחוץ טחו בטיח חלק וגיפוחו
 בצבעים שונים, ומבפנים פארום בציורים וכיורים שונים.
 במקום הפירה העתיקה, שהייתה גלוייה באמצע הבית, עשו
 להם בירות ברזל יפות שהעמידום במטבח מיוחד, ושם
 עשו להם אחרי כן מעשנות. הבית נחלק לחדרים שונים
 ולכל חדר וחדר תשמישו המיוחד - חדר האכל, חדר
 האורחים, חדר המטות וכדומה. ככה פארו והוטבו מעונות
 היונים הקדמונים יותר ויותר, ונסד עם זה התפתחו בתוך
 הערים המסחר וחרשת המעשה, המלאכות השונות

IV.

הנה כי כן השתלמו המצרים והפשידים בחכמת
 הבניה עוד בימים הקדמונים ההם, בעת שעמי ארפה
 המתנאים עתה בהשפלתם ובחכמתם הרבה, היו עוד
 חצאי-פראים שנדרו ביערות, אשר ברמות אסיה התיכונה.
 הם לא ידעו עוד את עבודת האדמה, לא השתמשו עוד
 במתכת ולא ידעו גם אפן חיי הערים; את נשקם וכלי
 מלחמתם עשו להם מאבנים, מעצמות ומקורנים, אך
 לשכטים האריים (בני יפת) ההם, בני עמי ארפה בימינו
 צר היה לשבת בארץ מולדתם, ויעוביה ויגלו לנד
 בארצות אחרות, וכן באו לארפה עמים חדשים זה אחר
 זה: יונים, רומאים, גרמנים, סלבים, אשר עלה אחרי כן
 בנודלם למשל על ארץ רבה ולהתרוגם בחכמתם ועם
 על כל יתר עמי הארץ.

בארץ המולדת החדשה, בארפה, התישבו קדם כל
 היונים. הם נאחזו על שפת הים בארץ המתחלקת לחרבה
 איים וחצאי איים, וכאשר שכנו על מפרציהם למדו מהר
 לעבד ארצות נאים, וביאו במשא ומתן עם העמים היושבים
 באסיה הקטנה ויסקרו אותם וגם למדו הרבה מ"חכמי
 המורח" בחכמה ובאמנות. אלה "חכמי המורח" הנופקרים
 באגדות היונים היו הצרים והצירונים, אלה עובדי הים,
 אמיצי הלב, אשר עברו באניותיהם לארצות רחוקות
 ויסקרו את העמים השונים היושבים בהן, יחזקאל הנביא
 בנבואו על מפלת צד הוא מתאר את סחרה הגדול עם
 כל העמים (יחזקאל פרק כ"ז). גם שלמה מלך ישראל
 אשר ירש מדוד אביו ממלכת ישראל האדירה והגדולה
 "מלבוא חמת עד נחל מצרים", ידע את התועלת הרבה,
 אשר יביא סחר הים לעמו, ובקרתו ברית עם חירם מלך
 צד, השתדל להרחיב את מסחר הים בארצו בעזרת
 הצרים "יודעי הים", באשר יספר לנו סופר דברי תימים
 ההם:

וְאֵנִי עָשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּעֵצִיוֹן זָכַר אֲשֶׁר
 אֶת אֱלוֹת עַל שֹׁפֵת יַם-סוּף בְּאֶרֶץ אֲדוּם;

בכה פֶּשְׁמָה הַשְּׂקֵלָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּנֶגְמָה אֹר שְׁמֵשׁ
 עַל פְּנֵי כָל אֶרֶץ. יַעֲרֵי עַד נִפְלוּ תַחַת הַמְּקַדְמוֹת בְּעִמְרֵי
 מֵאֲחֵרֵי הַקּוֹצֵר, בְּצוֹת גְּדוֹלוֹת וְעִמְקוֹת נִתְיַבְּשׁוּ וְנִעְלְמוּ.
 וּבְמִקוֹמָן נִרְאוּ שְׂדוֹת תְּבוּאָה, גְּנֵי חֶמֶד, כְּפָרִים וְעָרִים.
 שְׁשָׁם הַחֲלוּ בְּנֵי הָאָדָם לַחַיּוֹת חַיִּים טוֹבִים הַרְבֵּה יָתֵר
 מֵאֲשֶׁר חָיו אֲבוֹתֵיהֶם הַצְּדִיקִים הַנִּדְרָדִים בַּיַּעֲרֹת.

מֵאֲחֵר מִכָּל הַעַמִּים הַחֲלוּ מִשְׁפָּחוֹת הַסְּלָבִים, אֲשֶׁר
 יָשְׁבוּ בַּיַּעֲרֹת הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר בְּמִנְרַח אֶרֶץ, לַחַיּוֹת חַיִּים
 מְתַמְנִים. מֵאוֹת בְּשָׁנִים חָיו עוֹד כְּכִרְאִים וַיְהִיו נוֹדְדִים בֵּין
 בְּצוֹתֵיהֶם הַגְּדוֹלוֹת, אֵדָה לְאִט לְאִט חִדְרָה גַם אֲלֵיהֶם
 הַשְּׂקֵלָת עָמִי הַמְּעַרְב וַיַּחֲלוּ גַם הֵם לְעֵבֶר אֶת הָאֲדָמָה
 וְלִבְנוֹת לֶהֱם כְּפָרִים וְעָרִים, וַיִּלְכְּדוּ הַלֹּדֶז וְהַשְּׂתַלֵּם וְהַיִּטְב
 אֶת סִדְרֵי חַיֵּיהֶם כַּיּוֹם הַזֶּה.

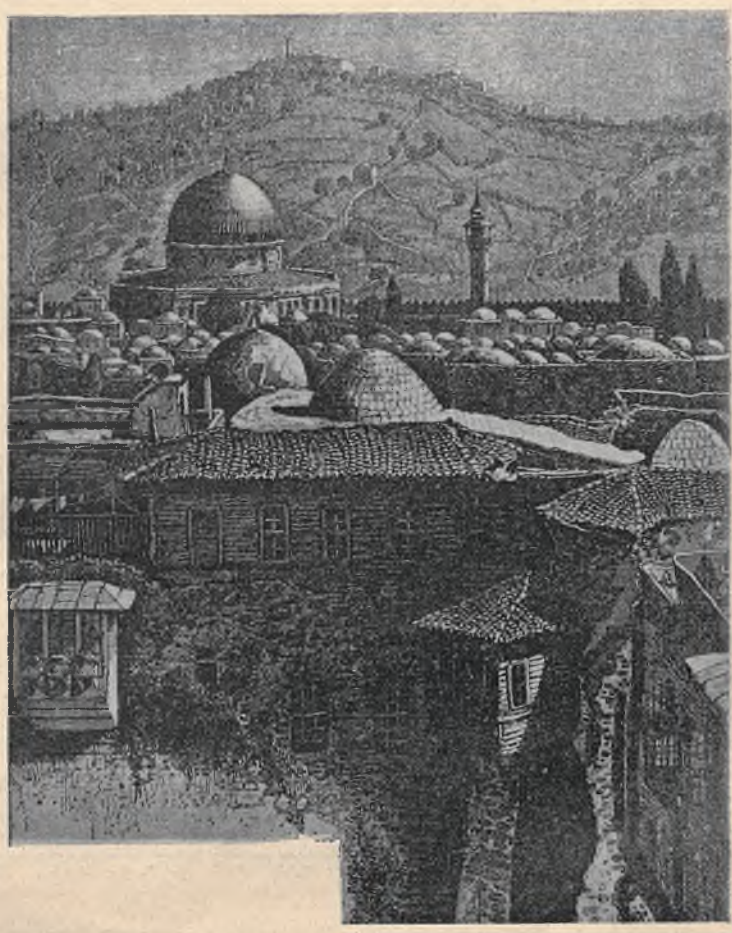
יגאל הַכְּרֵמְלִי

וְהָאֲמֹנֹת. וְעַם הַמְּעוֹנֹת הַפְּרָטִים הַתְּנַשְׂאוּ מֵחוּץ לַחַיּוֹת
 הָעָרִים מִקְדָּשִׁים וְהַדְרִים לְאֵלִילִים מְגֵנֵי הָעָרִים, תֵּאֱמָרָאוֹת
 שִׁבְהֵם הַתְּחָרוּ הַמְּשׁוֹרְרִים וְהַמְּנַנִּים בְּשִׁירֵיהֶם וּנְגִינוֹתֵיהֶם.
 הַבְּנִינִים הָאֵלֶּה הַפְּלִאוּ אֶת עֵין הַרְאוּם בְּגִדְלָם כְּבִנְיַי
 הַמְּצָרִים וְהַכְּשָׁדִים, וְאוֹלָם מִקְדָּשֵׁי הַיּוֹנִים הָיוּ מִפְּאָרִים
 בְּשִׁדְרוֹת עִמּוּדִים וּבְפַסְלִים שֶׁל שׂוֹשׁ, אֲשֶׁר הַפְּלִאוּ כִּפְנֵם
 וְהַדְרָם לֹא רַק בְּיָמֵם הַמְּקַדְמוֹנִים הָהֵם, כִּי גַם בְּיָמֵינוּ
 נִחְשָׁבִים הַפַּסְלִים הָהֵם לְפִלְאֵי הָאֲמֹנֹת.

וְהַלְטִינִים, אֲחֵיהֶם הַצְּעִירִים שֶׁל הַיּוֹנִים אֲשֶׁר נִחְשָׁבוּ
 גַם חֵם עַל מִשְׁפַּחַת הָאָרִיִּים, בְּנוֹ לֶהֱם עַל גְּדוֹת הַטָּבֵר
 אֶת "עִיר הָעוֹלָם" רוֹמִי, וַיִּמְלְאוּהָ בְּנִינִים גְּדוֹלִים וְנִהַדְרִים
 כְּכָל אֲשֶׁר לְמִדּוֹ מִן הַיּוֹנִים, אֲשֶׁר הָיוּ לֶהֱם לְמוֹפֵת.
 הָרוֹמָאִים הַגְּדִילוּ אֶת הַשְּׂקֵלָת הַיּוֹנִים וַיַּרְחִיבוּהָ בֵּין עַמֵּי
 אֶרֶץ הַתִּיכוּנָה - הַנְּרַמְנִים וְהַקְּלָטִים.

מִמְרָאוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל:

הַר הַחַיִּים מִקְדָּם לִירוּשָׁלַיִם.

מכתב י"ם, ה"ט

למערכת "עולם קמין".

אנחנו תלמידי המחלקה הרביעית אשר במחזור המתוקן ביוטומיר שולחים בזה לטובת יתומי קישינוב לזכר נשמת חברנו היקר א. מינה, אשר נטבע ביום כ"ה לחדש סיון סך 15 ר"י. רעו המתאבל עליו, ישראל וול.

אחי הקטנים והנכבדים!

כודאי שמעתם כבר על דבר האסון שקרה בקישינוב והנני מציע לפניכם, אחי הקטנים, שיקבלו עליהם הילדים בכל עיר ועיר לבלתי אכול במשך שנה שלמה שום ממתקים ומעדנים, כי איך יערכו לחבנו ממתקים בעת שאחינו הקטנים רעבים ללחם? ומחירם נשליך לקופה מיוחדת בשם "עזרת ציונים קטנים" ובמשך הימים יתאסף סכום הגון ויהיה לטובת היתומים הקטנים. מאד מאד אבקשכם להשתדל להפיץ הרעיון בין כל חבריכם.

בברכת ציון

שמואל בן שלמה ויסמן
תלמיד ב"ס למסחר.

בן עשר שנים

לקוראי ולקוראות ה"עולם קמין"!

אנחנו, ילדי כפר רשטילובקה, פלך פולטבה, קבצנו בינינו כחג ל"ג בעומר שעבר סך שלשה רבליים וחמשים קפ. בעד אחינו בני ישראל, ננועי הפרעות בעיר קישינוב, וכיחוד לבניהם, צרת הילדים כנילנו, הנמצאים עתה בעני ובחסר כל בעיר קישינוב, ואין להם גם אכל להשיב נפשם, ננעה ער לבוחינו, וכלנו החלטנו: כי חוב גדול עלינו להשתתף בצרת אחינו; ולכן הנני שולחים את הכסף הזה בערם.

יעקב ברוסקי, בן י"ד שנה.
נתן הורוץ, בן י"א שנה.
זאב לויץ, בן י"ב שנה.

מכתב גלוי לילדי ישראל!

אנחנו כל התלמידים של בית המפר של המורה מר יצחק גלבהוויז בקראינו בגליון האחרון של העתון "עולם קמין" את ידיעות המרות מקישינוב ואת הצעת מר אוסיסקין לשלוח את היתומים והיתומות הנשארים לארצנו הקדושה, נכמרו רחמינו על האמללים האלה וכל אחד ואחד מאחינו נתן לפי נדבת לבו; ואת הכסף הנאסף (שלשה ר"ב) שלחנו אל בית-המערכת הניל לטובת הצעת אוסיסקין. לכן נציע נא לפני כל אחינו ילדי בני ישראל לחשוך פרושות — פרושות מארוחותיהם, כמו שעשינו אנחנו, ולאסוף סכום למטרה הזאת. דבר גדול נעשה בזה שנחנך דור שלם של יהודים נאמנים לכל קרשי עמם בארצנו הקדושה. נזכנו וזרקו, פלך חרסון. כל תלמידי בית הספר הניל.

המו"ל: הוצאת "תושיה" בוד'שה.

העורכים: א. ל. בן-אביגדור וש. ל. גרדון.

כתבת ה"עולם קמין":

КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО „ТУШИЯ“, ВАРШАВА.

Verlag „TUSCHIAH“, Warschau

ידיעות שונות.

השמש. — התוכן הצרפתי פלמריזן פרסם באחד העתונים הצרפתים פרטים מענינים על אדות המאור הגדול לממשלת היום.

השמש גדול בכמותו פי אלף ומאתים ושמונים מפדור הארץ, ומשקלו מאה וארבעה ועשרים אלף פעם יותר ממשקל הארץ.

אלם המאור הגדול הזה אינו נקי מפתמים גדולים. הפתמים האלה נראים לנו מרחוק פנרעניים קטנים, אבל באמת הם גדולים ועצומים מאד; ויש שהקטר שלהם מגיע למאה אלף קילומטר וצורתם געין משפך. הפתמים האלה נראים לנו שאינם קבועים במקום אחד, כי משנים הם לעתים את מקומם; ומזה למדו חכמי התכונה, כי גם השמש בעצמו אינו קבוע במקומו בלי נוע, אלא שגם הוא הזור וסובב על קטר עצמו בקטר ארבע ועשרים שעה. וזה המאור הנהדר, השוקט בהדר גאונו, הוא באמת מוקד גדול ועצום, שבו מתלקחות הלבבות גדולות וניראות, שהתפרצות הרי האש היותר הוקה והפערות היותר עזות שיכולות להתריב עולם ומלואו בארצנו, הן בק זיו קל שבקלים לעמת התלקחות הלהבות במוקד השמש. השלהבת היותר נוראה של הרי האש על ארצנו הם לעמת מוקד השמש בפתיחה של שעה דולקת לעמת שרפה נוראה האוכלת עיר שלמה ברנעים אהדים.

השמש הוא פדור עצום של אדים דולקים, שמהם יוצאים נהרי אור והם, ומרגע לרגע תתלקחנה ותתפשטנה לשונות ענקיות של אור, בכל נורא ובמהירות, שאין הדעת יכולה לשער. לפעמים יותר ממאתים קילומטר בשניה (סקנדה) אחת, ומתנשאות לפעמים עד מרומם שלש מאות אלף קילומטר.

והם היוצא מן השמש הוא גדול ונורא מאד, וארצנו השוכבת את השמש מרחוק, אינה קולטת ממנו אלא חלק קמין מאד, חלק של חצי מיליארד $\frac{1}{500,000,000}$

המרחק בינינו ובין השמש הוא מליון שלש מאות ושלושה ושמנים אלף קילומטר. אם נרצה לבנות גשר, אשר יחבר אותנו עם השמש, צריך יהיה לשים אחד עשר אלף ושש מאות וארבעים פדורי ארץ בארצנו זה בצד זה; ואם נאמר לעשות גשר אל הלבנה וספיקו שלשים פדורי ארץ זה בצד זה. רכבת הרצה במהירות של קילומטר בך (מינוטה) אחד תצטרך לשים מאות וששים ושש שנים לעבר את הגשר המתבר את הארץ אל השמש. ואם תצא אתה, קורא קמין, ברכבת זו ברגע הולך לנסע אל השמש, אז לא אתה ולא בנה, ולא בן בנה, ולא בן בן בנה יגיע שמה, אלא אולי הדור השביעי, ורק הדור הארבעה עשר יוכל להתענג על התחדשות שתוכנה בתורה משם.

(השקפה.)

הספד מיוחד לעולם קפ"ו
"הספד" ר"ל
דיון פנימי בעד החיים
הדמיוני.

לדעת ההדרי מרשתי הפשו לישות הצבור (מאמר ב) פנחס שפמן; — (ב) ספרות האומי של הילדים (המשך) א. בן צבי; — (ג) השקפת בתי הספר לחכמה, ד"ר נחום סלושין; — (ד) הקריאה העברית (המשך) בן זאב; — (ה) בתי הספר בשווייץ, נ. פינס; — (ו) רעיונות על רבי' ההנדסר (המשך) בן זאב; — (ז) שאלת ההנדס כעתונם, יואל הכרמלי; — (ח) כרונקה; — (ט) פתגמים ומשלים פדגוגיים, נ. פינס.

יצאה לאור החוברת הכפולה "אירוסין" וזה תכנה:

I לילדים:

1) קובץ שיחות קמן (שיחה) מאת ר. גוסטפון, תר' נ. פינס. 2) ידירי המלך עמינדב (שיחה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 3) הרועה ובת המלך (אגדה) — הנ"ל, תר' י. ב. לבנר. 4) המלך אשר שנתי נגולה, [ב] פרחי ששון (אגדות) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 5) ארבעים שורדים (אגדה ערבית) — תר' מ. סילמן. 6) שלשה אחים (שיחה) — ר. גוסטפון, תר' נ. פינס. 7) רחוב הזהב (אגדה ערבית) — ל. ויזל, תר' י. ב. לבנר. 8) — 10) [א] עשר ואשר, [ב] גדול העלילה (אגדה ערבית) — תר' הנ"ל. 11) [א] גמול יורש או רחוב מיול, [ב] הרמב"ם וזועלם האלם (אגדות ערביות) — ל. ויזל, תר' הנ"ל. 12) [א] החבצלות (ספור) — רוטשטיק, תר' פינס. 14) הכליף החסידה (אגדה) — הויף, תר' י. ב. לבנר. 15) [א] פרעה מלך מצרים (אגדה הסטורית) — ד' ספיר, [ב] בלבים (ספור מדרשית) — תר' הנ"ל. 16) איש בלי לב (אגדה אנגלית) — תר' א. ליבושיצקי. 17) הדיג והרנה (אגדה בחרוזים) — א. ס. פושקין, תר' הנ"ל. 18) ל"ג בעומר (ספור) — ש. דינר. 19) הכלה האמתית (אגדה) — האחים נרים, תר' ש. ברמן. 20) יוחנן הנאמן (אגדה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 21, 22) [א] תרח אוהב הכסף (ספור החוליים), [ב] עשיר אמלל (אגדה) — תר' מ. סילמן. 23) המלך שלמה ומשחקי השחמט (אגדה מורחית) — תר' א. ב. ל. 24) לב אבן (אגדה ערבית) — ל. פוליוניו, תר' מ. ס. קפלן. 25) אח ואחות (ספור) — תר' הנ"ל. 26) גלית הנדיב (ספור) — תר' א. ליבושיצקי. 27) לבנת שלג (אגדה) — האחים נרים, תר' ש. ברמן. 28) השד ושלש שערות הזהב (אגדה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 29) [א] בית היער, [ב] הנחש הלבן (אגדות) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 30) [א] הברקת, [ב] אשר ועני (ספורים) — י. ב. לבנר. 31—64) כל אגדות ישראל (חלק א', 24 חוברות) — תר' הנ"ל. 65) ילד מצל (אגדה) — א. ברוסי לובסקי. 56—58) משלי ילדים (3 חוברות) — ש. למון. 59, 60) מעשה בנבוכדנצר שנהפך לרב (ספור) — י. צ. לוי. 61—75) למען אחי הקטנים (שירים מקוריים ומתרגמים, 15 חוברות) — א. ליבושיצקי. 76—78) מגוון לשמחה (ספור) — כ. שטרט, תר' ב. לבנר. 79) ימים מקדם (ספור) — מ. הזרליק. 80) ילדים עוברים (ג' ספורים) — 1) יעקב, 2) ימימה, 3) רחבת) — י. גרוזובסקי. 81—90) שיחות ילדים (10 חוברות) — י. שטיינברג. 91—93) למך ולמך (ספור-אגדה) — י. צ. לוי. 94—95) נח בתבה (ספור-אגדה) — תר' הנ"ל. 96—97) העצמות היבשות (ספור-אגדה) — תר' הנ"ל. 98—99) הפחה

ביבליותיקה לבני הנעורים (הוצאת "תושיה"):

הרועה (אגדת בני קדם) — תר' ב. רובינוק. 100) מעשה בכנ מלך (אגדה) — תר' הנ"ל. 101) [א] החסידה, [ב] החידה (אגדות) — האחים נרים, תר' ש. ברמן. 102) [א] יקטן הנכון, [ב] זלפה החכמה, [ג] המסחר הטוב (אגדות) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 103) [א] מלך הר הזהב, [ב] שלומית ושלמה (אגדות) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 104) [א] ארון הזוכית, [ב] החתן השורד (אגדות) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 105) עפר האילים (אגדה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 106) בת יחידה (ספור) — תר' א. ליבושיצקי. 107) המזמרת הקמנה (ספור) — תר' הנ"ל. 108) [א] המשורר העני, [ב] דבורה הזקנה (ספורים) — תר' הנ"ל. 109) מעשה בשלמן אחד (אגדה ערבית) — תר' הנ"ל. 110) [א] המלאך הגואל [ב] הכוכבים שאבדו (פנטסיות) — תר' הנ"ל. 111—155) כל אגדות ישראל (חלק ב', 45 חוב' — י. ב. לבנר. 156) צפור הזהב (אגדה) — האחים נרים, תר' ש. ברמן. 157) ההיט אמיץ הלב (אגדה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 158) רמוצה (אגדה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 159) [א] כפה אדומה, [ב] הקציצה (אגדות) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 160) רעת האווים (אגדה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 161—163) בני המלך והלביא (אגדה מורחית, ג' חוב') — תר' ה. רונשטיין. 164) דבורה (אגדה) — תר' מ. קפלן. 165) אי-הסוף (אגדה) — תר' א. ריוזט. 166) חכמה נפלאה (ספור) — תר' חיים רבינוביץ. 167, 168) [א] רבי אליעזר בן הורקנוס (תולדה) — י. מיוחס, [ב] מעשה באיש מופת (ספור) — ק. ל. סילמן. 169, 170) שלומית (אגדה, מיפוי שלמה מלך ישראל) — י. שטיינברג. 171) [א] גבה מעל גבה (משל), [ב] המנדרין והבגדיותן (בדיחה) — תר' י. ב. לבנר. מחיר כל חוברת 4 ק"י. מא' לכל חוברת ארבע חוברות 2 ק"י; 5 חוברות כבוד קמן אחד מכל חוברת אחת 2 ק"י; מא' 4 ק"י; כל 10 חוברות כבוד אחד מכל 25 ק"י; מא' 6 ק"י; כל 15 חוברות כבוד אחד מכל 75 ק"י; מא' 10 ק"י.

מחיר כל אגדות ישראל מאת י. ב. לבנר (מאשר מטעמ'ם) (פורים קמן) ח"א מכל היר' 1.45 ק"י; מא' 1.45 ק"י; ח"ב בשני כרכים מכל היר' כ"א 1.05 ק"י; מא' 1.05 ק"י. מאתמא לכ"א 14 קאפ". מחיר ילקוט ספורים (י"א ספורים) מאת י. ב. לבנר (מאשר מטעמ'ם) 56 ק"י; מא' היר' 70 ק"י; מא' 10 ק"י.

II לנערים:

1) א—ב) מלחמת אחים (ספור ע"פ הוגא). י. ב. לבנר. 2) א) אגריפס הראשון (ציור הסטורי). י. ב. רבינוביץ. 3) א—ה) השבוי בקוקן (ספור, טולסטוי) — תר' הנ"ל. 4) ו—י) המוהיקני האחרון (ספור ע"פ קופר). י. ב. לבנר. 5) יא—יג) אי בורניא (ספור מסע ע"פ מייקריד). א. ז. רבינוביץ. 6) יד) בני משה (אגדה). ל. ס. קלר. 7) טו) הנדחים בירכתי צפון (ספור-מסע). תר' מ. ס. איזנשטרט. 8) טז—כ) מגבורי האומה (תולדות ישראל ע"י ביוגרפיות) 5 חוברות: 1) עורא ונחמיה; 2) שמעון הצדיק וחנוני

3) נשף פורים (מחזה לילדים במערכה אחת). מ. מונסביץ. 4) החמסן הקטן (חיוני בעלילה אחת וחמשה מחזות). מ. הורליק. 5) מוסר נער רע (חיוני במשונה עשר מהזות). תר' הנ"ל. 6) הענייים (חיוני בעלילה אחת וחמשה מחזות). תר' י. ס. זולקינד. 7) מחיי המבוע (ספורים מתיי החיות, ס. ברנדל). 8) מחיי הילדים בארץ ישראל (ספורים). חמדה בניהוורה. מחיר כל נוסף 6 ק"י. מא' לאחר או לעדים 2 ק"י; כל 5 נוספים מכל כרובית יפה 40 ק"י; מא' 6 ק"י; כל 10 נוספים מכל היר' 80 ק"י; מא' 10 ק"י.

Издательство „ТУШИЯ“, Варшава. — Verlag „TUSCHIJAH“, Warschau.